

ЗДРАВИЕ

излиза два пжти въ мѣсецъ, на
всѣко 1 и 15 число.

Абонати се приематъ на всѣка
поч. станция въ Княжеството; ино-
страниитѣ се адресиратъ до ре-
дакцията; въ гр. Варна абонати се
приематъ въ книжарницата на
А. В. Велчева.

ЗДРАВИЕ**ЦѢНАТА**

на в. „Здравие“ съ испращанieto:
за година седемъ лева, за 6 мѣ-
сеца — четири лева, за 3 мѣсеца
— два лева и 50 ст.; отдѣлний
брой — 50 ст.

Обявления

се приематъ съ плата по 30 ст.
за единъ редъ.

СЪОБЩЕНИЕ

ОТЪ

**КОМИСИЯТА ПО ПРАЗДНУВАНИЕТО ЮБИЛЕЯ НА СЛОВѢНСКИТѢ ПРОСВѢТИТЕЛИ
СВ. КИРИЛЛА И МЕТОДИЯ.**

Коммисията за празнуването юбилей на словѣнскитѣ просвѣтители **Св. Кирилла и Методия**, по случай тысящелѣтнето отъ смъртта на Св. Методия, състояща подъ покровителството на Негово Височество Господаря, отъ Негово Високопреосвященство Екзархийскій Делегатъ и Търновски Митрополитъ Климента, Гг. П. Каравеловъ, Н. Сукларовъ, Пл. Цановъ, В. Радославовъ, Р. М. Каролевъ, Пв. Ев. Геневъ, В. Д. Стояновъ, Икономъ попъ Теодоръ, М. Георгиевъ, Тодоръ Пенковъ и С. Вацовъ, въ заседанието си отъ 9 мартъ т. г., станжло въ Княжескии дворецъ, подъ председателството на Негово Височество, рѣши да се обнародватъ слѣдующитѣ ѝ рѣшения по тои юбилей:

I. Надлежитъ власти да обявятъ, че на 6 априлий т. г. е неприсѣтственъ день за всичкитѣ учреждения и училища. На тоя день да се отпразднува по всичкитѣ градци и села въ Княжеството, колкото е възможно най-блѣскаво, юбилей на словѣнскитѣ просвѣтители **Св. Кирилла и Методия**, по случай тысящелѣтнето отъ смъртта на Св. Методия.

II. Отъ суммата, съ която располага коммисията, да се отпускиятъ:

1) на Прѣславската община 5000 лева, които, заедно съ доброволнитѣ пожертвования отъ населението, да послужатъ за постройка на една черква при Прѣславъ, тамъ гдѣто сж били царскитѣ палати и гдѣто се предполага, че е станжло покръщението на българскій дворъ. Тържественното полаганне основний камѣкъ на тая черква **Св. Кириллъ и Методий** да стане на 6 априлий т. г. За изпълненето на това избра се слѣдующата коммисия: за председател Негово Високопреосвященство Варненско-Прѣславскій Митрополитъ и за членове: председателъ на Шумненскій окръженъ съвѣтъ, Шумненскій градскій кметъ, Прѣславскій кметъ, единъ священникъ и единъ отъ черковнитѣ епитропи въ Прѣславъ; — тия послѣднитѣ ще опредѣли лично Негово Високопреосвященство Варненско-Прѣславскій Митрополитъ;

2) въ память на юбилей да се отпускиятъ по 200 лева на всички ония околийски учителски дружества, които би се съставили до края на 1885 год. за основанне **околийски учителски Кирилло-Методиевски библиотеки**. Библиотекитѣ трѣбва да се основатъ въ околийскитѣ центрове, а книгитѣ, които ще се набавятъ за отпускиитѣ пари, да се препоръчатъ отъ Министерството на Народ. Просвѣщение;

3) да се напечататъ до 20,000 екземпляра отъ жизнеописанията на **Св. Кирилла и Методия** и да се раздадѣтъ даромъ на населението въ България;

4) отъ рѣчитѣ и описанията на тържественното празнуване юбилей, както въ Столицата, така и по другитѣ мѣста въ България, които би се испратили на коммисията, да се състави и напечата сборникъ, който ще се продава за благотворителна цѣль. Въ

тоя сборникъ комисията ще напечата и други статии, които би ѝ се проводили и които би тя намѣрила за сгодни да се помѣстѣтъ въ сборника.

III. По случай на юбилея Министерството на Народното Просвѣщение да направи потрѣбното распореждане да се въведе въ бѣдѣще по всичкитѣ български училища, като училищна икона, иконата на Св. Кирилъ и Методия.

Сѣщото Министерство да препорѣчи комуто трѣбва да се засадѣтъ, по възможности при всѣко училище въ Княжеството, по 12 овоцни или други фиданки за споменъ на юбилея. Насаждането на тия фиданки да стане на 6 априлий т. г. при благословението на мѣстний свѣщенникъ и въ присѣйствието на ученицитѣ и народа.

IV. Княжеското правителство да направи потрѣбното за учредението двѣ постоянни стипендии, една за висше духовно образование и една за филология подъ название Кирилло-Методиевски стипендии.

V. За празника въ столицата приема се слѣдующето начѣртание на программата:

1) въ петѣкъ, срещу 6 априлий т. г., да стане всенощно бѣние въ съборната черква;
2) въ сѣббота заранѣта, на 6 априлий т. г., тържественно да се отслужи въ съборната црква Божественната литургия, слѣдъ която да се произнесе подобающа на празника рѣчь. Слѣдъ това, при участието на гражданскитѣ чиновници и на депутации отъ всичкитѣ военни части на Софийскій гарнизонъ, да стане процесия до Народното Сѣбрание, гдѣто ще се отслужи молебенъ и ще се произнесѣтъ рѣчи отъ Негово Височество Господаря и отъ Негово Високопреосвященство Екзархийскій Делегатъ. Въ врѣме на молебена да има залпи отъ артилерията.

Въ сѣщия день, на 6 часа слѣдъ пладнѣ, да се даде въ помѣщенieto на Народното Сѣбрание обѣдъ отъ страна на Софийското градско общинско управление. На тоя обѣдъ да се поканѣтъ между другитѣ и позванитѣ отъ комисията за празника гости изъ провинцията и Источна Румелия. — Вечерята да стане блѣскаво освѣтление на града, особено на училищата и Народното Сѣбрание.

По распорежданieto на Негово Височество ще стане за първъ пѣтъ особено блѣскаво освѣтление на княжескій дворецъ;

3) въ недѣля, 7 априлий, слѣдъ Божественната литургия, да стане смотръ на войскитѣ. Слѣдъ смотра да се даде въ всѣка дружина празниченъ обѣдъ за войската.

Въ сѣщия день, на 2 часа слѣдъ пладнѣ, да се насадѣтъ въ градината на Софийската класическа гимназия 12 овоцни или други фиданки въ паметъ на празника и да се захване ученическото забавление. Комисията отпуща за това забавление 2000 лева въ распорежданieto на отдѣлна подкомисия, състояща отъ учители на столичнитѣ учебни заведения, която се натоварва съ изработванieto подобающа за ученическо забавление программа.

Вечерята, на 7 априлий, да се даде въ помѣщенieto на Народното Сѣбрание концертъ, който ще се устрои отъ учителското тѣло на двѣтъ столични държавни гимназии.

4) на 8 априлий, понедѣлникъ, да стане въ помѣщенieto на Софийската класическа гимназия литературна вечеринка, въ която да земѣтъ участие членовѣтъ на Българското Книжовно Дружество и находящитѣ се въ столицата бивши и сегашни учители. Приготовленията за тая вечеринка да се предоставѣтъ на особена подкомисия;

5) за празника въ столицата да се поканѣтъ представители отъ Княжеството и Источна Румелия и то окръжнитѣ сѣвѣти да пратѣтъ по трима, а околийскитѣ градища и мѣстата, които иматъ повече отъ 500 домакинства, да пратѣтъ по двама представители; тѣй сѣщо да се призовѣтъ и заграничнитѣ Българи отъ Ромѣния, Бесарабия, Одесса и Виена;

6) Софийскій окръженъ управителъ да даде по окръга си най-широка гласностъ за празнуванieto въ столицата, та да можѣтъ да дойдѣтъ на тържеството и селяни отъ този окръгъ;

7) по-подробната программа за празнуванieto юбилея въ столицата да се обяви своеврѣменно чрезъ особенни плакати и чрезъ мѣстнитѣ вѣстници.

София, 9 мартъ 1885 година.

Дѣловодителъ на комисията: С. Вацовъ.

ЗДРАВИЕ

излиза два пѣти въ мѣсецъ, на
всѣко 1 и 15 число.

Абонати се приематъ на всѣка
пощ. станция въ Княжеството; ино-
страннитѣ се адресиратъ до ре-
дакцията; въ гр. Варна абонати се
приематъ въ книжарницата на
А. В. Велчева.

ЗДРАВИЕ

ЦѢНАТА

на в. „Здравие“ съ испращанieto:
за години седемъ лева, за 6 мѣ-
сеца — четире лева, за 3 мѣсеца
— два лева и 50 ст.; отдѣлний
брой — 50 ст.

Обявления

се приематъ съ плата по 30 ст.
за единъ редъ.

ОБЩОДОСТЪПЕНЪ МЕДИЦИНСКИЙ И ХИГИЕНИЧЕСКИЙ ВѢСТНИКЪ

PER NOCTEM AD LUCEM!

ОТЪ МРАКЪ КЪМЪ СВѢТЛИНА!

СЪДЪРЖАНИЕ: *Значението на дѣтинскитѣ игри* (край). Отъ д-ра Е. А. Покровский. Прев. Н. Р. — *Нощо си за здравето.* Отъ Ж. Я. Жекова. — *Значението на цитровѣтъ при лъкуванието на болѣстнитѣ.* Отъ д-ра М. В. Иваницева. — *Коремна тифъ* (продължение). Отъ проф. Т. Билрота. Прев. Т. Георгиевъ. — *Обществено животно: тържествата въ паметъ на Св. Кирилъ и Методий; производството на афиони въ Македония.* — *Мистична хроника: резултата на изборитѣ; продажба на миста; гимназическия участък; чистота въ града; морско крайбрежие.* — *Личарска кореспонденция.* — *Смѣсь.* — *Мет. бѣл.* — *Обявления.*

Значението на дѣтинскитѣ игри.

Отъ д-ра Е. А. Покровский.

Прев. Н. Р.

(Край.)

На основание казанното до сега относи-
телно дѣтинскитѣ игри не можемъ да не
дойдемъ до слѣдующитѣ заключения: 1) иг-
рата не е нѣкоя си особенна форма на дѣя-
телността, която може да бѣде допустната
или недопустната; наопакъ, тя е стремление
на организма къмъ дѣятелност, която е по-
требна за развитието и зрѣлостта на тѣ-
лото и духа въ извѣстна възраст; 2) иг-
рата, като кара дѣтето да прави разнообразни
движения и да напруга духътъ и тѣ-
лото си, тѣй сжщо значително съдѣйствува
за развитието и укрѣплението на физиче-
скитѣ и духовнитѣ му сили и служи като
една добра приготвителна школа за прак-
тическия животъ; 3) съ игритѣ можемъ да
се ползваме съ голѣмъ успѣхъ правилно и
методически въ педагогиката за достиганне
на най-разнообразни задачи. Тѣй напримѣръ,
като се запознава въ игритѣ съ природата,
дѣтето неволно изучава наедно съ това и
различнитѣ нейни особености. Като играе

въ каменцъ, дѣтето неволно изучава свой-
ствата на различнитѣ имъ породи: мекостъ-
та, твърдината, вѣсътъ, формата, цвѣтътъ и
т. и. Като играе въ сони или пръчки, дѣ-
тето отъ първата си възраст се знакоми съ
разни свойства на различни дървени породи.
Въ играта дѣтето узнава много названия и
свойства на животнитѣ и, като ги вижда,
старае се още по-точно да изучи свойствата
имъ, първо, разбира се, за игри, а послѣ
това може да послужи и въ послѣдующия
имъ животъ. Съ игритѣ дѣтето първо се
научава да опредѣля пространствата, приу-
чава се да измѣрва на очи, да опредѣля
своитѣ сили; съ игритѣ дѣтето изостря
своитѣ чувства, приучава се къмъ обясне-
ния, правилностъ, съображения, бързоговоре-
ние и проч. По-нататкъ, дѣцата въ игритѣ
се научаватъ да съобразяватъ своето пове-
деніе съ поведението на другитѣ, което е
твърдѣ важно въ общественното отношение
къмъ другитѣ; въ игритѣ дѣтето се научава
на неуклонни чувства къмъ справедливостъ,
точно и здрава оцѣнка на другитѣ. Значе-
нието на игритѣ въ умствено отношение
се основава най-напрѣдъ отъ всичко на раз-
виваніето на способноститѣ къмъ наблюде-
нията и скоростта на съображенията, на
развиваніето на паметта, на логичността,
на настояванието на своето, на остроумнитѣ
отговори и т. и.

Да кажемъ сега нѣколко думи за значе-
нието на игритѣ само за здравето. Зада-
чата на нашата медицинска наука се състои
не въ това само, щото да излѣкува болнии,

нъ и да предпазва отъ болѣститѣ. Съ тази послѣдня цѣль нашата наука трѣба да направлява още отъ дѣтпство живота на челоѣка къмъ най-добро здравие. Нъ какъ да достигнемъ това? Чрезъ постепенно укрѣпление на организма още отъ първата възраст, а едно отъ най-добритѣ, вѣрнитѣ и приятнитѣ средства за това въ първата възраст сж дѣтинскитѣ игри. Ний видѣхме погорѣ, че дѣтето съ удоволствие захваща да играе почти отъ денѣтъ на ражданнето си и че то обича и търси играта не за препровождаване на времето, а просто въ силата на своитѣ естествени потребности. Като подраства, дѣтето толкова повече иска разнообразни игри, които съответствуватъ на разнообразнитѣ потребности на организмътъ му. По такъвъ начинъ игритѣ даватъ поводикъмъ общото развитие и къмъ здравнето на дѣцата. Да присъединимъ още и това обстоятелство, че повечето игри се правятъ на чистъ въздухъ, гдѣто кръвта, по изражението на нѣкои хигиенисти, като златото при своето добиванне, се очиства отъ вреднитѣ части и по такъвъ начинъ се укрѣпва организма. Нашитѣ селски дѣца, които живѣятъ и играятъ на чистъ въздухъ, безъ да съблюдаютъ хигиеническитѣ трѣбования, само съ този чистъ въздухъ поддържатъ своето завидно здравие въ сравнение съ градскитѣ дѣца. Освѣтѣ това, като играятъ на въздуха, дѣцата още отъ дѣтинската си възраст се приучаватъ къмъ този климатъ, въ който имъ предстои да живѣятъ, тъй сжщо се приучаватъ къмъ всичкитѣ промѣнявания на климата, което ги по-добре защитава отъ много неблагоприятни влияния, отъ колкото тихата расходка. Къмъ съжалѣние, въ градинцата — ни въ семействата, ни въ школитѣ, ни въ обществото — не даватъ на дѣцата въ това отношение надлежната свобода. Семействата това правятъ частъ отъ невѣжество, частъ отъ страхъ относително настишка и, най-сетнѣ, моднитѣ дѣтински дрѣхѣ лишаватъ дѣтето отъ възможность да поиграе свободно. Съвременната школа въобще значително противодѣйствува на дѣтинскитѣ игри и именно съ това, че по нѣкой път почти отнема у дѣтето всичкото му време за школки ра-

боти, като не му оставя ни най-малко време за игри. Дѣтето, което губи почти всичкото си време подиръ игри, наистина, постжпва не благоразумно; нъ не добръ постжпва и този учителъ, който обременява отъ денъ на денъ съ много работа своя ученикъ, безъ да му остави свободно време за игри. По нѣкой път учителя дѣйствува съ добри намѣрения, като знае какъ много се иска въ настоящето време отъ челоѣка, който желае да се ползува съ успѣхъ презъ живота си; нъ нѣма съмнѣние, че и въ добритѣ желанія трѣба да има мѣрка! Ако, вслѣствие на игритѣ, дѣтето учи по-малко отъ своитѣ уроци, то по-добре за това да се остави една година повече въ школата, отъ колкото да се лишава отъ потребнитѣ за него движения, защото по-късно изъ него ще стане здравъ, силенъ, практический и предприемчивъ челоѣкъ. Нашето общество съвсѣмъ не цѣни важността на игритѣ за дѣцата, както това сж правила напр. старитѣ Гърци, които сж поощрявали ловкостта и силата въ игритѣ на равно съ искусствата и научнитѣ трудове. Благодарение на такова отношение къмъ възпитанието, Гърцитѣ не веднажъ блистателно сж потвърдили поговорката: *mens sana in corpore sano* (здравъ духъ въ здраво тѣло)!

Нѣщо си за здравieto.

Отъ Ж. Я. Жекова.

„Non est vivere, sed valere, vita.“

Забѣлжителната черта на 19-ий вѣкъ е практическитѣ духъ, който прониква сѣко отѣленіе на обществото. Исчезнахъ онѣзи вѣремена, когато умоветѣ на челоѣцитѣ се пълняхъ съ пусти умозрѣния и ютопии. Овази лица, като Херкулеса, които пълняхъ съ увлечение старитѣ миръ и които бѣхъ идеал на народитѣ за своята тѣлесна мощъ, не дѣйствуватъ никакъ на днешнитѣ свѣтъ, не произвеждатъ никакъвъ трепетъ. Настѣпихъ дни — дни, които поставихъ образованието въ по-висока степенъ; дни, които естествено повлияхъ на дѣхъта на обществото отъ просвѣтениитѣ свѣтъ, да обжриятъ по-големо внимание на умътъ, а почти да прѣнебрѣгнатъ тѣлото. Дѣлжноститѣ, които ний имамъ къмъ себе си, налагатъ спззта надъ свѣстнитѣ и благоразумнитѣ чело-

пък, да даде мощъ на тѣлото си, както дава сила на умътъ си. Нѣ ний, за жалостъ, завлича се слѣдъ духътъ на днитѣ, на врѣмената и забравява често длъжността къмъ тѣлото.

Наша обязанность е да погледнемъ въ себе си, да видимъ какъвъ чудесенъ и заплѣтенъ миръ се намира въ насъ, какво се върши тамъ, да се научимъ какви закони управяватъ тази нѣжна машина, която е тѣлото ни. Здравнето изисква пазенето на тѣзи закони. Ако прѣнебрѣгнемъ тѣзи закони, ний нанисама голѣма врѣда на съществото си; ний си опропаствамъ тѣлото, което слѣдъ врѣме се прахосва. Слѣдъ сѣкний е длъженъ, ако иска да бѣде щастливъ прѣзъ цѣлнитъ си животъ, да внимава и за здравнето си. Чловѣкъ безъ здравие не може да успѣе. Той може да е най-великийтъ гений въ свѣтътъ, може да има дивни умствени способности; нѣ, лишенъ отъ здравие, той скоро пада.

Нѣма въ свѣтътъ по-жалостно нѣщо отъ туй, да глѣдашъ единъ дѣтеленъ и възвишенъ умъ да работи подъ товарътъ на едно растройно, болно тѣло. Часътъ наближава и ето являва се на сцената болѣсть. Какво е слѣдствието? Той остава поразенъ! Той пада плъчка на безпокойствия, на болѣсти! Не може да напредне и тѣй се опропаства. Истинна, за съжельние е такъвъ чловѣкъ, нѣ нѣма никакво извинение. Мнѣло се вече врѣмето, когато той трѣбаше да обърни внимание на здравнето си. За каква полза ще ми бѣде, ако имамъ исполненъ умъ въ едно съсипано тѣло? По-прѣдпочително е да притѣжава чловѣкъ не до толкова възвишенъ умъ въ едно здраво тѣло. Каква полза, какво щастие ще извлѣча, ако умътъ ми е алтарь на знание, като нѣмамъ сила «да обърни ключътъ»?

Слѣдователно, младитѣ трѣба да бѣдѣтъ прѣдосторожни. Между безбройнитѣ погрѣшки, които се натрупватъ въ младостта, нѣма, мисля, никакъ, която да се нужда отъ прѣдупреждение, отъ колкото погрѣшката — прѣнебрѣгването на тѣлото, хладнокръвнето къмъ здравнето. Ний, може, да не чувствамъ слѣдствието на туй още като сме млади; нѣ когато ще настѣпи зимата на живота, тогава ще ни гризе съвѣстьта, тогава ще се калямъ. Мърцина смъ оплакванията! Напраздно е плачътъ! Когато кръвта е още дѣтелна, когато сърдцето скача съ сила и окото блистае съ живостъ и съ бистрота, когато мускулитѣ играйтъ, ний никога не мислимъ, че слѣдъ врѣме, ако прѣнебрѣгнемъ здравнето, ще настѣпѣтъ дни на бездѣйствие, на немощъ. Ний си въображаваме, че сѣкога ще бѣдемъ здрави, макаръ и сегисътогисъ, несъзнателно, да работимъ противъ природнитѣ закони. Едно слабо прѣнебрѣгване на законитѣ произвѣжда слѣдствието си. Расточението на здравнето е една голѣма погрѣшка.

Таква лица се срѣщатъ наврѣдъ, които за минутно удоволствие нанисатъ слабости и болѣсти. Още като смъ дѣтелни и млади, не оцѣняватъ умѣренността, а се спускатъ съ ревностъ и съ пламтение къмъ наслаждение, къмъ виртѣта на вѣселби, къмъ кликовѣта на шурване и тѣй изживяватъ нѣколко години. Нѣ безъ слѣдствия не оставатъ, отъ наказание не се освобождаватъ. Врѣмето дохожда и съ него слѣдствията и наказанията: тѣ вече се осъждатъ да минуватъ днитѣ си въ стаята и въ лѣглото на болѣстьта, на мъката; тѣ бѣхъ хладнокръвни къмъ здравнето си, тѣ прѣдпочетохъ минутното удоволствие и прѣзрѣхъ бѣдущото си щастие. Такви лица смъ товаръ на обществото.

Младитѣ самоволно се прѣдаватъ на вредителни нѣща и правятъ себе си неспособни и некадѣрни за положението си въ обществото.

Нѣкои загубватъ здравнето си чрѣзъ безспирно работение. Трѣба да мислимъ, че паритѣ струватъ повече отъ здравие. Това истина ли е? Здравнето е по-сѣкопѣнно отъ богатство, защото чловѣкъ придобива богатство, пари, ако е здравъ. Истинна, мнозина искатъ да не смъ сиромаси; не, почти сичкитѣ. Туй желание се поража естествено въ сърдцето на сѣкний. Нѣ нека бѣдемъ прѣдосторожни, като се стараемъ да се обогатимъ, да не паднемъ на друго зло, на болѣсть.

Ето какво говори Сократъ върху здравнето:

«Въ сичкитѣ служби, които се изискватъ отъ тѣлото, най-важно е да се държи въ най-добро положение, защото даже въ мислене мнозина не успѣватъ отъ нездравина на тѣлото. — Загубата на паметта, отчаяние, раздражителностъ и лудостъ често нападатъ умътъ съ таквази сила, щото изглаждатъ прѣдшното познание. Нѣ тѣзи, които държатъ тѣлото си въ добро състояние, смъ освободени отъ безтокойствие и отъ опасностъ, че ще претърпятъ нѣкоя бѣда отъ слабостта на тѣлото.»

Нека тогава се стараемъ да се усилимъ, да внимаваме на здравнето си. Като даваме умствена храна на умътъ, нека не забравимъ и тази обязанность, да глѣдаме и на тѣлото, на здравнето си.

Значението на цѣроветѣ при лѣкуванieto на болѣститѣ.

Отъ д-ра М. В. Панагиева.

Не при всѣко едно разболѣване ний търсимъ докторътъ и вземаме цѣрове — по нѣкой път ний оставяме болѣстьта да си върви сама по себе си, безъ да я лѣкуваме съ какво и да е; ако болѣстьта не е по-тѣжка, случва се пакъ,

че болния, безъ да приема лѣкарство, ограничава се само съ това, щото лега въ постелката на нѣкое врѣме и болѣстѣта преминава сама по себе си. Такива случаи сѣ доста чести особено по селата, гдѣто нѣма нито докторъ, нито пѣкъ лѣкове, нъ при всичко това се срѣщатъ примѣри отъ сполучливо оздравяване отъ най-тѣжкитѣ заболѣвания и повреждания на тѣлото. Тѣзи случаи сѣ поучителни и показватъ, че човѣческия организмъ обладава способностъ да устранива и да побѣжда болѣститѣ самичекъ съ собственитѣ си сили.

Всѣка болѣсть, каквато и да е, произвежда нѣкакво си разстройство въ една или друга частъ на човѣческия организмъ и послѣднитѣ всѣкога се стреми да възстанови произведеното разстройство съ взаимно-дѣйствието на другитѣ органи, и съ разни възпалителни дѣйствия въ заболѣлитѣ органи. Голѣма частъ на признацитѣ не сѣ нищо друго, освѣнъ като проявлении на тѣзи взаимно-дѣйствия, въ които се изразява тѣй нарѣчената борба на организма съ болѣстѣта, която борба напълно зависи отъ силитѣ на организма. Безъ силата и енергията на самия организмъ не могатъ да се явятъ потребнитѣ нѣща за устраниването на болѣстѣта отъ болниятѣ организмъ, сирѣчь, не може да стане излѣкуване на болѣстѣта. Отъ това слѣдва, че болѣститѣ се лѣкуватъ отъ самата природа на човѣческия организмъ, а медицинското нособие и цѣроветѣ трѣба само да помагатъ на природата въ това отношение. Дѣйствиата на лѣкарствъ въ отношение къмъ болѣститѣ могатъ да се сравнятъ съ дѣятелността на опитния водачъ, който води пътника по опаснитѣ мѣста. Болѣстѣта е единъ опасенъ трапъ, за прескачаннето на който една невѣрна стѣпка може да има послѣдствия — изгубване на животътъ. Заболѣлия човѣкъ трѣба да прескочи този трапъ, а лѣкарството трѣба само да го опази и да му даде помощъ тамъ, гдѣто трѣба. Като вземаме всичко това въ внимание, ний трѣба да имаме грижата при всѣка болѣсть най-напредъ за запазването силитѣ на болния, като му даваме по-добра храна, по-добра хигиеническа стая и по-добъръ, по-внимателенъ приглѣдъ. Въ това се заключава първата и най-важната половина за лѣкуването на болѣстѣта, която опредѣля успѣха и на другата половина — дѣйствието на цѣроветѣ. — Нъ не трѣба да забравяме, че всѣкой единъ цѣръ, който приема болния, е нѣщо само по себе-си чуждо за нашето тѣло и, като такъвъ, той всѣкога произвежда по-малко или по-голѣмо разстройство въ тѣлото, което може да бѣде полезно за болния, а по нѣкой пътъ то може да направи и по-голѣма вреда. Ето за какво трѣба да вземаме цѣроветѣ съ внимание. Това предпазване особено трѣба да иматъ предъ видъ

хора довѣрчиви, които се ползватъ съ свѣтитѣ на разни баби, билери, самозванни лѣкари и т. н. Послѣднитѣ въобще обичатъ да употребяватъ по-силно дѣйствующи цѣрове и не се стѣсняватъ съ по-рѣшителнитѣ си дѣйствия относително болния. Въ подобни случаи за болниятъ е по-добъръ да се остави съвършено безъ цѣрове, отъ колкото да подвѣрга себе си на едно необмислено лѣкуване. Чувството къмъ самозапаванието, като припудява болнитѣ да търсятъ помощъ къдѣ и да е, може да намѣри добро и рационално удовлетворение въ грижитѣ за упазването силитѣ на болния.

Коремень тифъ.

Отъ проф. Т. Билрота

Прев. Т. Георгиевъ.

(Прод.)

Глѣдание на болнитѣ отъ тѣжка болѣсть.

Желателно е, щото всѣкога да има за тифознитѣ болни два кровати и, ако е възможно, тѣй сжщо двѣ стая, за да се премѣстя болния и по най-добъръ начинъ да се провѣтря стаята му.

Тифозния боленъ трѣба отъ самото начало на болѣстѣта да лежи всѣкога въ кровати и да се въздържа отъ всѣкакъвъ умственъ и физически трудъ и отъ непотребенъ разговоръ. Болния тѣй сжщо не трѣба да става отъ леглото си даже за потребнитѣ си природни нужди, макаръ и да му позволяватъ това неговитѣ сили. Въ стаята трѣба да се намира обикновено само то лице, което шета на болния.

Зимѣ въ стаята топлината трѣба да бѣде постоянно 12—14° Р. Дневната свѣтлина трѣба да се умалява съ пердета и да се пази спокойствие въ околността на болничната стая. Ако въ едно семейство се разболѣятъ нѣколко лица отъ тифъ, то даже въ голѣмитѣ стан не трѣба да лежатъ позече отъ двама болни.

Най-много е важно да се държи болния чисто. Особено устата му трѣба нѣколко пѣти въ день да се промива съ вода; ако ли болния е въ съзнание, то трѣба да се принуди често да си плакне устата, особено подиръ приеманнето на храната. Отриване на устата, очистиване на

сзика и отмахване на лигата отъ зжбитъ най-добръ се прави съ чисто платно, обвито на пръста и намокрено въ слабъ растворъ отъ глицеринъ съ вода. Тѣй сжщо внимателно всѣки день трѣба да бжджтъ обмити съ топла вода лицето, ржцетъ, шията, неса, ушитъ, ягодицитъ и подмишницитъ; съ позволенieto на доктора, може да се употребява хладна ванна за очистване на всичкото тѣло. Въ извѣстно време на болѣстѣта, тифознитъ болни по нѣкога пущатъ вода и се испражняватъ подъ себе си; тогава, разумѣва се, е необходимо често да се обмива болния и да се премѣнява постѣлкѣта му и освѣнъ това, пуждно е да се турга подъ чершава непромокаема материя за предпазване на дюшека.

Ако е възможно, болния се пренася на чисто постланъ крѣватъ въ съсѣдната стая и тогава, послѣ отмахването на зацапанитъ дрѣхи, добръ да се провѣтря първата стая. Такова провѣтряние е много по хубаво отъ всѣкакво каденне съ разни трѣви; може да се допустне каденне само съ оцетъ.

Особенно е важно тозъ-часъ да се отдалятъ изъ стаята испражненията на тифозния боленъ и да се дезинфекциратъ, защото преимущественно чрезъ тѣхъ се распространява болѣстѣта. Най-добръ е да се туря въ празенъ съсждъ силенъ растворъ отъ сачи-кабръзъ и, подиръ очистванието и полаганието на болния, да се влѣе тамъ 30 драма неочистина соляна кислота (тузъ-руху). При употребяването на тѣзи естини средства, трѣба да се пазя да не се попръскатъ постѣлжитъ, тѣй като отъ това се получватъ не само мжно измиваеми дамги, нъ даже и дупки. Нѣкои доктори съвѣтватъ само да се пасипва въ единъ съсждъ, до и подиръ испражняванията, малко негасена варъ.

Ако ли съ наливаннето на неголмо количество вода се разбъркатъ дезинфекцирующитъ средства съ испражняванията, то заразителнитъ вещества, които могатъ да распространятъ болѣстѣта, се унищожаватъ и безъ вреда могатъ да се излѣятъ въ пуждницитъ. Още по безопасно е да се изливатъ испражняванията въ ископана яма и всѣки пжтъ да се посипватъ съ пръстъ.

Върху положението на болния въ

леглото трѣба да се обръща голѣмо внимание. Ако ли джханнето не е затруднително, то тифозния може да лежи доста равно; при високо положение (косто е неминуемо, кога има болѣстъ въ бѣлня дробъ), той легко се подхлѣзгва, главата му пада на гърдитъ, корема му се прыга и тогава джханнето му става тѣжко. Въ този случай е необходимо болния често да се подига и да му се помага да прави дълбоки вджхвания. Въобще при безпаметно състояние на болния необходимъ еж чести промѣнявания на положението му и управление на чаршава, защото отъ бръчкитъ му се образуватъ рани на кожата. Болния не трѣба винаги да лежи на грѣба си, той трѣба да лежи ту на една-та, ту на другата си страна, ту на корема си, което тѣй сжщо е цѣлесообразно. Трѣба да се обръща голѣмо внимание на всичкитъ горѣказани мѣрки, които предпазватъ образването на ранитъ отъ бръчкитъ на чаршава.

При пълно или не пълно изгубване на паметта не трѣба да се очаква, щото болния да понеска питие, а още повече лстие. Който глѣда болния трѣба да има грижата за това. Ако ли болния недълбоко спи, то въ това време трѣба всѣки $\frac{1}{2}$ часъ да му се дава нѣкое питие. Преди всячко болния, споредъ своята висока горѣщина, иска много вода. Нъ все таки една вода е недостатъчна, за това, чрезъ опредѣленно време, е необходимо тѣй сжщо да му се дава булioni, яйца, вино и млѣко. Тѣй като болния на единъ пжтъ приема нѣколко пълни чорбени, по нѣкога чайни, лажици житкостъ, до този способъ на питаннето трѣба да бжде всѣкодневно твърдъ често повторяванъ. По този начинъ по нѣкога може напълн да се предпази пресъхването и напуква нето на езика.

Тѣжки случайни осложнения при тифа.

При тифа е твърдъ много важно да се наблюдава трѣската съ помощта на термометра (градусникъ); ако послѣдния (термометра) се подига по високо отъ 41° или пада по ниско 36° , то тогава трѣба да се обръне особенно внимание да ли термометра вѣрно показва; наблюдението трѣба да бжде повторено и продължено повече отъ

обикновенното, за да се премахнатъ всичкитѣ възможни погрѣшки, защото особено високата и особено низката температура всѣкога означаватъ нѣщо сериозно.

Състоянието на тифозния може да дойде до съвършено изгубване на паметта (особенно на 3 и 4 педѣли отъ началото на болѣстѣта); тъй сжщо може да настѣпи блуване съ силно безпокойствие и лудуване, което не всѣкога показва близка опасностъ. Такива болни не се успокояватъ съ тихи предумвания; тѣ искатъ да бѣгатъ или да се хвърлятъ изъ прозореца, грабятъ каквото имъ се попадне въ ржцѣтъ: ножъ, пожици и въобще нѣщо, съ което могатъ да нанесжтъ на себе си или на друго нѣкоя вреда. Повечето пжти болнитѣ скоро се успокояватъ; само доктора може да опредѣли, необходими ли сж при това студени обливания, мокри завивания или успокоителни лѣкарства.

У тифознитѣ болни може по нѣкога твърдѣ скоро да се развие упадване на силитѣ: ржцѣтъ, краката, носа и ушитѣ истиватъ, посиняватъ, лицето приема мъртъвъ видъ и при това топлинага на кръвѣта може да бжде още дълго време доста висока. Такова упадване на силитѣ настѣпва подиръ кръвотечение (изъ червата, носа, бѣлия дробъ, стомаха), блюване, силенъ дрисъкъ, продупчване на червата отъ тифозни рани (което повечето пжти се съироважда съ внезапни болѣжки въ корема), подиръ съвсѣмъ студени или много продължителни ванни, подиръ твърдѣ бързо изведнажъ ставане или твърдѣ дълго сѣденне. Това състояние всѣкога е опасно и може случайно, вследствие спряннето на сърдцебиеннето, да поведе къмъ скорошна смъртъ. При такова упадване на силитѣ, на болния трѣба тозъ часъ да му се даде вино и топли напитки (кафе, чай, млѣко, булионъ); ржцѣтъ и краката му да се обвиватъ въ топли чершави и да се тургатъ въ кревата грѣлки (глѣд. стр. 21). Ако ли тозъ часъ не настѣпва подобрене, то трѣба да се повика доктора. Ако ли болния има кървави испражнявания, то тѣ трѣба да се запазятъ до идването на доктора; ако ли въ корема има болѣжки и нѣма

въобще упадване на силитѣ, то трѣба да се тургатъ на корема студени компресси.

При кръвотеченията изъ носа трѣба да се дава на болния да смърча въ носа си оцетъ (по равни части съ вода); ако ли подиръ това кръвотечението не се спира, то трѣба да се повика доктора.

Подъ устни афти се разумѣватъ малкитѣ млѣчно-бѣли дамки на лигавата ципа на устата и на гърлото, които се предизвикватъ отъ особенъ родъ мухлясали гжбички. Тѣзи дамки трѣба да се истриятъ съ чистъ сухъ сунгеръ и често да се намазватъ съ смѣсъ отъ 1 граммъ соляна кислота на 20 грамма медъ или съ растворъ на борна кислота (*acid. boricum*) въ вода (1 на 20).

Присѣдиняване възпалението на бѣлия дробъ или джхателното гърло се показва отъ тѣжкото джхане, кашлицата и храчкитѣ; послѣднитѣ по нѣкога могатъ да бжджтъ размѣсени съ кръвъ и, въ всѣкой случай, трѣба да се покажатъ на доктора.

При отичане на краката пикочѣта трѣба да се пази за медицинско излѣдване.

Изъ ушитѣ може да се покаже гнойно течение; въ началото то се показва по неприятната миризма и гнойнитѣ дамки на възглавницитѣ.

Често при тифа около ушитѣ слѣзи се възпаляватъ или на едната или на двѣтъ страни, което се обнаружава съ болѣзненно надуване и съ болѣжки при отваряне на устата. На тѣлото могатъ да се образуватъ надути мѣста, които преминаватъ въ нагнояване (абсцеси); тѣ винаги непричиняватъ болѣжки и често се забѣлѣзватъ по напредъ отъ човѣка, който глѣда болния, отколкото отъ самия боленъ.

На всичкитѣ тѣзи явления трѣба да се обръща вниманието на доктора, който при посѣщаване на болния не може да му приглѣда всичкото тѣло.

Лѣкуване на тѣжката болѣстъ съ ванни и студена вода.

Тифозния ядъ често произвежда на кръвѣта такова бързо разрушение, щото всѣко лѣкуване остава безъ успѣхъ; нѣ все пакъ тѣзи

случки сж рѣдки; поветето хора можтъ да надвиятъ разрушенията, които сж станали въ тѣхната кръвъ отъ тифозния ядъ, ако ли се удаде да се умали продължителната висока топлина на тѣлото (грѣската) и съ питание да се поддържи силата до тогава, до когато тифозния ядъ излѣзи изъ тѣлото и болнитѣ органи да бждѣтъ въ състояние да работятъ правилно. Изъ средствата, които понижаватъ топлината, най-добъръ успѣхъ даватъ студентѣ ванни — не само за поддържане живота въобще, нѣ тѣй сжщо и за предпазване отъ тѣжкитѣ случайности и послѣдователни болѣсти, за които ний помѣнахме по-горѣ.

На възрастнитѣ по добръ отъ всичко сж студентѣ общи ванни въ 16° Р. (20° Ц.); една и сжща вода за единъ и сжщия боленъ може да се употреби за нѣколко, една подиръ друга, ванни; ванната въ свободното време остава въ стаята и може да послужи за другъ път. Обикновенно ванната се продължава 10 минути. Ако ли болнитѣ отъ ванната силно ослабватъ, дълго подиръ нея мръзпжтъ или у тѣхъ се появява упадване на силата, тоцѣлесъобразно е да се умали продължителността на ванната до 7 или 5 минути. Такава съкратена ванна все пакъ дѣйствува по силно, отъ колкото повече продължителната, нѣ топла ванна. Послѣ ванната болния се пуждае отъ почивка; за това, безъ да се отрива, завиватъ го въ кревата съ сухъ чершавъ, на когото краищата къмъ краката трѣба да бждѣтъ малко натопени; като завиватъ болния, даватъ му чаша вино и подиръ нѣкое време му облачатъ риза. На слабитѣ болни тѣй сжщо е цѣлесъобразно да имъ се дава предъ ванната малко вино. На слабитѣ болни може да се захванн да имъ се прави ванна отъ 28° Р. (35° Ц.) и, съ прибавление на студена вода, постепенно да се понижава до 19° Р. (22° Ц.) и по доло.

Въ тѣжкитѣ случаи топлината на тѣлото трѣба да се измѣрва всѣки два часа (денемъ и нощемъ) и ванната трѣба да се повтаря, щомъ като топлината въ подмышницата е по висока отъ 39° Ц. Опити учп, че дѣйствието на ваннитѣ, като понижающе грѣската, е по силно въ това време, когато въобще топлината на тѣлото пада, именно

между 7 часа вечеръ и 7 часа сутрѣнь; въ това време нѣкои доктори назначаватъ ванни, когато температурата е по високо отъ 38,5° Ц. Тѣй сжщо и времето отъ 11 до 2 часа деня е намѣрено особено благоприятно за дѣйствието на ваннитѣ. На тлѣститѣ хора ванната може да бжде по-вече студена и по-вече продължителна, отъ колкото на пусталитѣ.

На дѣцата правятъ по-малко студени и по-малко продължителни ванни. Сжщо тѣй за тѣхъ е по-добръ да имъ се правятъ ванни съ постепенни понижавания на топлината имъ.

На болнитѣ студентѣ ванни сж доста неприятни и често трѣба доктора да ги предумва за да добие тѣхното съгласие да правятъ ванни тѣй често, както е пуждно. Нѣ малко-по-малко болнитѣ привикватъ и отъ послѣ тѣ сами желаятъ ванни и даже по често, отъ колкото сж назначени.

Студентѣ поливания и растривания сж по неприятни за болнитѣ, отъ колкото ваннитѣ и иматъ само твърдѣ незначително и непродължително охлаждающе дѣйствие. А пакъ студентѣ завивания, въ продължение 10—20 минути, сж твърдѣ дѣйствителни за дѣцата и особено у слабитѣ болни можтъ да замѣнятъ студентѣ ванни,—ако се правятъ нѣколко завивания скоро едно подиръ друго; при това завиватъ само тѣлото съ мокаръ чершавъ, а краката покриватъ съ вълнена покривка.

Твърдѣ студентѣ питиета, особено гълтанне ледъ, можтъ тѣй сжщо да умяляватъ топлината на тѣлото. (Край въ слѣд. брой.)

Обществентъ животъ.

= Шестий Априлий 1885 г. — деньтъ, въ който ще се испълне хиляда години отъ дена на смъртъта на славянскій първоучитель Св. Методий ще се празнува отъ цѣлия славянскій мѣръ съ подобающата тържественность. Честито е това племе, което не забрави своитѣ велики мъжи и даже подиръ хиляда години цѣни величието на тѣхнитѣ дѣла. На чело на нашия вѣстникъ сме помѣстили программата на тържеството въ Княжеството; сжщо така даваме мѣсто и на программата за празникътъ въ Варна.

≡ Г-нъ Ивановъ съобщава въ в. «Домашинъ», че въ Македония обработката на афиона рѣшително крачи да замѣсти житната производителностъ и торговия.

«Той, въ нѣкои градове, като Шипъ и околнѣлото му, е станалъ единствения главенъ продуктъ за работа и износна печелба на тамошните жители. Афиона награждава своите обработвачи толкова добръ, щото нито едно, кое и да би било до сега произведение, не е ползувало толкова много нашите работници. Обработката на афиона, на послѣдне време, се е распространила почти по цѣла Македония и добротѣността и износната цѣна окуражавали все повече и повече трудолюбивите наши братя. За това послѣдното утвърждение, азъ съмъ принуденъ да дамъ нѣкои точни цифри. — Въ Прилѣпъ, прѣзъ 1884 г., сѫ били засадени 1600 дюлюма земя съ афионъ; отъ направената сѣтка, афиона и сѣмето му се докарвали въ града приходъ, около 12,500 лири тур. Споменатото пространство е обработено само отъ Прилѣпските граждани; за количеството, обработено въ селата нѣмаме положителни цифри, но и то не ще да бѣде малко. — Въ Шипъ и околнѣлото му сѫ влѣзли за покупка на афионъ, прѣзъ 1884 год. повече отъ двѣстѣ хиляди лири, — цѣна, която всѣки не смѣе да повѣрва.»

Мѣстна хроника.

≡ Послѣдните избори измѣнихъ съставятъ на градския свѣтъ, отъ който е останалъ само единъ г. Х. Ангеловъ, избранъ съ най-голямо число гласовъ (722) и който, върваме, ще бѣде членъ. Желамъ на новия градския свѣтъ жива дѣятелностъ, внимание къмъ нуждите на населението и къмъ здравословното състояние на градътъ.

≡ Общинското Управление обявява, че отъ 1 до 15 Априлий ще се продаватъ празните мѣста, принадлежащи на градътъ. Желамъ, щото тази година, при новия съставъ на градския свѣтъ, тѣзи мѣста да се продаватъ по общоприетъ, нѣ не своеобразенъ начинъ, който ланъ се практикуваше. Въ цѣлия свѣтъ всѣкой търгъ има опредѣлени условия и срокъ; ако той е явенъ, то не се прави тайно; при това е прието, че продавачитъ за себе си и за роднинитъ си не трѣба да участвуватъ въ троговетъ и да си купуватъ най-добрите мѣста и по най-евтини цѣни. — Който иска да купи нѣкое си мѣсто, трѣба да дохожда въ градския свѣтъ всѣкодневно, чакъ до послѣдния день и да надзирава не се ли е записалъ нѣкой, който наддава по-много; при това купувачъ е въ опасностъ, че на другия день може да му съобщатъ, че презъ нощта нѣкой си

добаръ човѣкъ е далъ нѣщо повече отъ него и мѣстото е изгубено.

≡ Въ Англия, градътъ, ако иска да продава мѣста, по-напредъ прави улицитъ, канализира ги, покрива ги съ камени, освѣщава ги съ фенери, снабжава ги съ вода и само тогава жителитъ си купуватъ мѣста и си правятъ къщи. — Не било би злѣ, ако у насъ поне улицитъ да сѫ направени въ новия участъкъ на града, гдѣто се продаватъ мѣстата и гдѣто вече гражданетъ сѫ захванали да си правятъ къщи. Този участъкъ общава да бѣде най-оживленъ, защото се намира въ здравата приморска частъ на града и тамъ е вече направено зданието на правителственната гимназия. Паритъ, които се събиратъ отъ продадените мѣста, по справедливостъ, трѣба да се употребятъ за направа на улицитъ, провеждане на водата и освѣтление на новата гимназическа частъ.

≡ Научаваме се, че мѣстния градоначалникъ взѣлъ въ рѣцѣтъ си надзорътъ върхъ чистотата въ града. Отъ сега нататъкъ кола, които събиратъ боклука, трѣба всѣка сутрѣнь да се явяватъ на полицейския дворъ и отъ тамъ жандармитъ имъ показватъ гдѣ да работятъ. Възбранява се психвърлянието на боклука на улицитъ, колатъ ще го прибиратъ отъ къщитъ. Нѣма съмнѣние, че нашия градоначалникъ, извѣстенъ по енергията си, ще успѣе да водвори чистотата въ града ни.

≡ Морското крайбрежие въ Варна служи за мѣсто на сваляне боклука и други нечистотии. Щомъ човѣкъ излѣзе отъ тѣсните улици изъ града на крайбрежието да си подѣха малко чистъ въздухъ, той има възможностъ да вдѣхва зловоиние. Съ това-ли ще привличаме болни да идатъ на морски бани у насъ?

Лѣкарска корресонденция.

№ 189. — 1) На Васъ, като на младъ човѣкъ, расходката слѣдъ ѣденне Ви е полезна. 2) Безсънието зависи отъ много причини и безъ да ги знаемъ, не можемъ да Ви препорѣчаме вѣренъ лѣкъ. Ако сте въобще здрави, добръ се хранете и пиете, стаята Ви е добра и ако не работите много умствено, то трѣба да сѣтите сладко. — Нѣмате ли febris amoris? — Ако търсите цѣрь, вземете отъ аптеката единъ грамъ бромистия калий, растопете го въ една чаша вода и го пийте вечеръта на два пъти. Г-ну Х. — За охтиката ще пишемъ.

С М Ъ С Ъ.

≡ Д-ръ Сарияновъ ни съобщава, че въ Ловечъ, на 4 Мартъ, една жена родила три дѣца

— двѣ момиченца и едно момче; двѣтъ отъ тѣхъ умрѣли на 5 Мартъ, а послѣдното слѣдъ три дня. Майката е жива и здрава. — Предъ 5 години, другарьтъ нѣ, докторъ Юзеновичъ въ Одесса, приѣхъ отъ една жена роденнѣтъ отъ нея за веднажъ четыре живи дѣца, които въ сѣщия день умрѣхъ; този случай бѣше въ сѣщото време публикуванъ.

— Д-ръ Валенда изъ Добричъ ни съобщава слѣдующъ твърдѣ рѣдкѣ случаи: у единъ раненъ му излѣзло на вѣнъ, презъ раната, едно парче отъ бѣлия дробъ. Тѣй като това парче било гнило, то докторьтъ не се рѣшилъ да го тури вътрѣ. Слѣдъ нѣколко време това парче отъ бѣлия дробъ самичко се откъснало и паднало, а раната зарастнала; болния останалъ живъ и здравъ. — Извѣстно е, че въ послѣдне време у животни сѣ се правили опитванія за отрѣзванія парчета отъ бѣлия дробъ и животнѣтъ оставали живи. Тѣзи опитванія сѣ на-

правили съ цѣль да се убѣдѣтъ — не е ли възможно и у човѣка да се отрѣзватъ болнитѣ мѣста на бѣлия дробъ. Ако памѣтъта ни не измѣнява, сме чели, че подобно изрѣзване на бѣлия дробъ е вече направено у човѣка отъ единъ рѣшителенъ докторъ.

Метереологически бѣлѣжии.

Отъ 15 до 30 Мартъ 1885 г.

Презъ това време барометръ имаше, средне число, 75.3; среднята температура край морето бѣше + 9.9°; най-малката температура бѣше, + 5° на 17 Мартъ и най-големата + 23.5° на 29 Мартъ. На 18, 23, 24 и 30 валъ дѣждъ; на 20, 21 и 23 Мартъ имаше СП. вѣтръ.

Предсказваніе за мѣсець Априлий: първитѣ 3 седмици времето ще бѣде хубаво, а послѣдната седмица — лошо.

О Б Я В Л Е Н И Е.

8 ДѢТСКАЯ БИБЛИОТЕКА.

8 РУБ. Высылается съ первой почтой десять книгъ „Дѣтской Библиотекѣ“ Пушкинъ, Гоголь, Грибоедовъ, Тургеневъ, Лермонтовъ, гр. Л. Толстой, Островскій, Достоевскій, Гончаровъ, Некрасовъ и Кольцовъ. Каждая книга (около 200 стр.) заключаетъ біографію писателя, портретъ и его лучшіе произведенія. Цѣна за 10 книгъ съ пересылкою за границу — восемь рублей.

КОНТОРА „ДѢТСКОЙ БИБЛИОТЕКИ“

вступивъ въ соглашеніе съ лучшими заграничными фабриками, имѣетъ возможность высылать, по весьма дешевой цѣнѣ, слѣдующія роскошныя вещи, приспособленныя для школъ и для подарковъ: 1) **ЧАСЫ КАБИНЕТНЫЯ** столовыя, изящныя, заграничныя работы, съ вѣрнымъ ходомъ. 2) **ВОЛШЕБНЫЙ ФОНАРЬ** съ картинками и печат. руководствомъ. 3) **СТЕРЕОСКОПЪ** съ картинками. 4) **МИКРОСКОПЪ**, увеличивающ. до 500 разъ. 5) **ТЕАТРАЛЬНЫЙ БИНОКЛЬ**. 6) **СОЛНЕЧНЫЯ ЧАСЫ**, карманные, глухіе, съ компасомъ. 7) **САМОУЧИТЕЛЬ РИСОВАНІЯ**. Ищикъ красокъ, кисти и печат. руководство. 8) **МУЗЫКАЛЬНАЯ МАШИНА** (органчикъ). 9) **НЕСЕСЕРЪ** для дѣвочекъ. 10) **РОСКОШНЫЙ АЛЬБОМЪ**. Цѣна каждой вещи съ пересылкою 7 рублей.

Вещи съ книгами высылаются по удешевленной цѣнѣ: за 10 книгъ и двѣ вещи, на выборъ — 18 руб., 10 книгъ и три вещи — 23 руб. и такъ далѣе, прибавляя по пяти рублей за каждую вещь. Выписывающіе 10 книгъ и всѣ десять вещей высылаютъ только 53 рубля. Цѣны означены съ пересылкою за границу.

Кромѣ того, контора высылаетъ слѣдующіе превосходные предметы:

ЗА 40 РУБ.

высылаются слѣдующія **ЧЕТЫРЕ ВЕЩИ**: необходимыя въ особенности для сельскихъ хозяевъ:

1) **БАРОМЕТРЪ** металлическій, усовершенств. конструкціи, задолго предсказывающій всѣ перемены погоды: ясную погоду, сушь, дождь, снѣгъ, бурю и проч. Съ книгою о примѣн. къ сельск. хозяйству.

2) **ПОЛЕВАЯ ЗРИТЕЛЬНАЯ ТРУБА**, приближающая на нѣсколько верстъ.

3) **МИКРОСКОПЪ** увеличивающій до 500 разъ.

4) **ЧАСЫ КАРМАННЫЯ**, американскіе, изящной работы, съ вѣрнымъ ходомъ.

Отдѣльно высылаются по 12 руб. каждая вещь.

Цѣны означены съ пересылкою за границу. Деньги могутъ быть высылаемы или переводомъ черезъ банкъ, или русскими кредитными бумагами, или серебряными рублями, или золотомъ (по курсу).

Всѣ требованія адресуются: въ Москву, въ контору „Дѣтской Библиотекѣ“ (Петровка, д. Кредитнаго Общества).

НОВОСТИ

(ТОЛЬКО ЧТО ПОЛУЧЕННЫЯ ИЗЪ-ЗА ГРАНИЦЫ.)

ЗА 30 РУБ.

высылаются слѣдующія **ЧЕТЫРЕ ВЕЩИ**:

1) **ПАРОВАЯ МАШИНА** (полная модель), дѣйствующая паромъ, вполнѣ безопасная для комнатъ.

2) **ВОЛШЕБНЫЙ ФОНАРЬ** новѣйшаго устройства, большой, съ сильн. освѣщ., со множествомъ картинъ и руководствомъ.

3) **КАМЕРА ОБСКУРА**, съ помощью которой можно снимать портреты, виды и проч. съ руководствомъ.

4) **ЗООТРОПЪ** съ движущимися картинками.

Отдѣльно высылаются: паров. машина и волшебн. фонарь — по 18 руб., камера-обскура и зоотропъ по 12 руб.

ПРОГРАММА

за тържествено отпразднуване юбилея на Слав. Просвѣтителѣ Св. Кирилла и Методия,
по случай хилядогодишнината отъ смъртта на Св. Методий.

Коммиссията подъ предсѣдателството на градския кметъ г-на Колони и членовеѣ: д-ръ Апостоловъ, гг. учителитѣ: Г. Паунчевъ, Н. Райновъ, С. Запмовъ, Хр. Цановъ, Т. Раевъ, А. Шулакъ, окръжния инспекторъ г. М. Радивоевъ, гг. К. Мирский и Хр. Нойковъ, представи на общо одобрение за отпразднуване юбилея на Слав. Просвѣтителѣ, Св. Кирилла и Методия, въ гр. Варна прѣзъ 6, 7 и 8 Апр. слѣдующата програма, която се одобри въ засѣданнето, състояще се въ училището Св. Климентъ на 28 Мартъ 1885.

Въ петъкъ, срѣщу 6-й Априлъ т. г., ще стане въ черковата св. Архангелъ вечерня, която ще почне часътъ на петъ слѣдъ пладнѣ. На вечернята ще присѣдствуватъ и учителитѣ и учителиитѣ отъ гимназията, заедно съ ученицитѣ и ученичкитѣ, а тъй сжщо и учителитѣ и учителиитѣ изъ народнитѣ училища.

Въ сѣботата, сутрѣната, на 6 Априлъ т. г., ще се отслужи съборно въ сжщата черкова Божествена литургия, която ще трае часътъ до 9. Слѣдъ литургията процессията, на чело съ военната музика, народно знаме, ученичкитѣ и ученицитѣ изъ народнитѣ училища, ученичкитѣ и ученицитѣ изъ гимназията, всички съ учителкитѣ и учителитѣ, пѣвческый хоръ, духовенството, предшествуемо отъ церковнитѣ херувимы и иконата на Слав. Просвѣтителѣ и послѣ всички събравши се, ще се отправятъ по торний редъ чрезъ улицитѣ на дома Правдалева, дома на Хаджи Янако, магазинитѣ на Тома, Балъкъ Пазаръ, дома на Карловский, на престанището предъ Митницата, гдѣто ще се произнесе подобающата рѣчь отъ учителското тело.

Процессията по сжщия редъ отъ тука ще потегли чрезъ главнитѣ Петербургска и Ирѣславска улица за предъ новоотропната Съборна черкова, гдѣто часътъ къмъ 10¹/₂ предъ

пладня ще се отслужи тържествено молебенъ въ присѣдствнето на войската. Слѣдъ молебена ще има залп.

Часътъ на 2¹/₂ подиръ пладня ученицитѣ и ученичкитѣ отъ всичкитѣ училища ще се събержтъ при училището св. Методий (IVуч.), откъдѣто съ процессия и съ пѣсни ще има да се отправятъ въ училището св. Климентъ (IIуч.) Тука часътъ къмъ 3¹/₂ единъ отъ ученицитѣ отъ горнитѣ классове на мъжската гимназия ще държи рѣчь за заслугитѣ на Прославляемитѣ Свѣтителѣ на Българскый народъ и на Славянството въобще.

Часътъ отъ петъ слѣдъ пладнѣ ще свири въ градската градина военната музика. Вечерята ще стане общо освѣтление на града при фейерверки, бенгалски огни и народно хоро съ гайди.

Въ Недѣля, 7 Априлъ, слѣдъ Божествената литургия, часътъ на 9, ще има церковна процессия по сжщия редъ, като първата, за насаждане дървета въ споменъ на празника. Ще се отиде първо предъ новоотропната гимназия, гдѣто ще се произнесе кратко слово, второ-покрай крѣпостята ще отиджтъ предъ училището св. Методий (IVуч.), послѣ предъ старата гимназия и най-послѣ въ училището св. Климентъ (IIуч.).

Часътъ на три слѣдъ пладнѣ ученицитѣ и ученичкитѣ изъ всичкитѣ училища ще се събержтъ въ старата гимназия, откъдѣто, ако благоприятствува времето, придружени отъ учителитѣ си и учителкитѣ, ще отиджтъ съ военната музика и пѣсни вънъ отъ града къмъ приморската градина на развлечение.

Вечерята часътъ въ 9 ще се даде, подъ ръководството на учителското тѣло, литературна вечеринка въ театра «Конкордия», въ полза на новоучреждаемата Варненска Околийска Кирило-Методиевска библиотека.

Въ понедѣльникъ, 8 Апр., прѣзъ деня Учителското тѣло ще даде банкетъ.

Варна, 29 Мартъ 1885 год.

Секретаръ на коммиссията: К. Мирский.